

YK-kokoussimulaatio:

MiniMUN

Menetelmäopas kestävän kehityksen
teemojen käsittelyyn

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

Julkaisija: Suomen YK-liitto ry
www.ykliitto.fi

Toimitus: *Christa Pruskij*

Työryhmä: *Tanja Salminen*

Taitto: *PrioRita* (www.priorita.fi) sekä *Veera Vehkasalo*

Painopaikka: Suomen Uusiokuori Oy, Somero, 2017

ISBN Paino: 978-952-5966-45-9

ISBN Pdf: 978-952-5966-46-6

Julkaisun tuottamiseen on saatu tukea opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

YK-kokoussimulaatio: MiniMUN

Menetelmäopas kestävän kehityksen teemojen käsittelyyn

1. Mikä on MiniMUN-kokoussimulaatio?	3
2. Opetuksen suunnittelu	4
<ul style="list-style-type: none">Kohderyhmä, simulaation aikataulu, taustoittava materiaali	
3. Teemana ilmastokokous	6
<ul style="list-style-type: none">Ilmastonmuutos ja kestävän kehityksen tavoitteetPariisin ilmastopimus	
4. MiniMUN-kokouksen vaiheet	8
I Tutustuminen teemaan ja YK-järjestelmään	8
<ul style="list-style-type: none">Roolit	
II Delegaatioiden valmistautuminen MiniMUN-kokoukseen	10
<ul style="list-style-type: none">Valtioihin ja ilmastokysymykseen perehtyminenDelegaation avauspuheenvuoroToimenpide-ehdotuksen laatiminen ilmastopimusluonokseenIlmastopimusluonnos	
III MiniMUN-kokouksen toteutus ja ohjeistus	15
<ul style="list-style-type: none">Järjestelyt etukäteenKokouskäytännöt ja -säännötMiniMUN-ilmastokokousTuntisuunnitelma	
IV Oppimiskokemuksen reflektointi	20

1. Mikä on MiniMUN-kokoussimulaatio?

Malli-YK-kokoussimulaatiot ovat hauska ja toiminnallinen tapa tutustua YK:n toimintaan ja päätöksentekoon. Simulaatioita on erilaisia, joista MiniMUN-simulaatio on lyhyempi ja yksinkertaistettu versio perinteisestä pidempikestoisemmasta Malli-YK-simulaatiosta. Tässä oppaassa käsitellään pääasiassa MiniMUN-kokouksen järjestämistä.

Kokoussimulaatiot ovat eräänlaisia roolipelejä, joiden avulla käsitellään ajankohtaisia kestävän kehityksen, rauhan ja ihmisoikeuksien kysymyksiä. YK-kokouksissa neuvotteluilla ja sovittelulla pyritään löytämään ratkaisuja globaaleihin ongelmiin ja saamaan aikaan yhteinen sopimus tai julkilausuma (päättölauselma).

Kokoussimulaatiot tarjoavat erinomaisen tavan perehtyä eri valtioiden poliittisiin kantoihin, neuvotteluiden merkitykseen sekä globaaleihin haasteisiin ja kestävän kehityksen kysymyksiin. Malli-YK-menetelmä on toiminnallinen ja dialoginen tapa käsitellä erilaisia globaaleja teemoja. Sitä voidaan hyödyntää myös vaikkapa oman koulun haasteiden ratkaisemisessa.

Malli-YK-menetelmä on monipuolinen ja osallistava oppimisprosessi ja sopii hyvin laaja-alaisen taitojen oppimisen tueksi sekä oppiainerajat ylittäväksi menetelmäksi. Menetelmää voidaan pitää ongelmakeskeisenä oppimismenetelmänä (Problem Based Learning), jossa tiedonhankinnan, analysoinnin ja neuvottelun avulla etsitään ratkaisua olemassa olevaan ongelmaan.

Menetelmän käyttö edistää useita laaja-alaisia osaamistavoitteita, kuten ajatteleminen- ja ongelmaratkaisun taitoja sekä kommunikointi- ja yhteistyötaitoja. Oppilas voi hyödyntää tiedonhaussa kriittistä lukutaitoa ja monipuolisesti digitaalisia viestintävälineitä. Virtuaalisia ja verkkopohjaisia oppimisympäristöjä voidaan käyttää oppimisen tukena. Simulaation tekeminen kartuttaa aktiivisen maailmankansalaisen taitoja. Lisäksi itse- tai ryhmäarviointi tukee syvällisempää oppimista.

2. Opetuksen suunnittelu

Kohderyhmä

Malli-YK-kokouksia toteutetaan ympäri maailmaa yläkouluissa, lukioissa, toisen asteen oppilaitoksissa ja yliopistoissa. Oppilaitosten oppilaskuntia voi osallistaa simulaatioiden suunnitteluun, kokousjärjestelyihin tai kokouksissa avustamiseen.

Simulaation aikataulu

YK-kokoussimulaatioita voidaan järjestää eripituisina: 1-2 päivän mittaisina Malli-YK-kokouksina tai muutaman oppitunnin mittaisina MiniMUN eli Mini Model United Nations -kokouksina. Tämä opaskirjanen keskittyy jälkimmäisiin. Kirjassa esiteltävä MiniMUN-simulaatio on mukaelma Pariisin ilmastokokouksesta. Menetelmää voidaan soveltaa muissakin teemoissa.

Ohjeistuksen avulla MiniMUN-kokous on helppo toteuttaa, vaikka YK tai ilmastoteema eivät olisi tuttuja entuudestaan. Menetelmä mahdollistaa myös laajemman projektiluontoisen tai oppiainerajat ylittävän työskentelyn. YK-liiton sivuilta löytyy lisää taustoittavia materiaaleja.

Lyhimmillään MiniMUN-kokoussimulaation voi toteuttaa kahdessa tunnissa, jolloin tulee käyttää YK-liiton verkkosivuilla olevia valmiita materiaaleja, maakuvaus- ja sopimusta. Lyhimmässä versiossa teemaan, YK:n toimintaan ja valtioihin sekä kokouskäytäntöihin tutustutaan en-

simmäisen tunnin aikana, jonka lisäksi valitaan delegaatioiden edustajat ja puheenjohtaja. Toisella tunnilla toteutetaan itse kokoussimulaatio, joka käydään läpi kokousohjeistuksen avulla.

Lyhimmässä MiniMUN-kokoussimulaatiossa oppimiskokemus ja kokousneuvottelut jäävät helposti melko pinnallisiksi, sillä osallistujat eivät pääse harjoittelemaan tiedonhankintataitojaan ja syy- ja seuraussuhteiden syvällisempää pohdintaa.

Kannustammekin käyttämään simulaatioon enemmän aikaa mielenkiintoisemman, monipuolisemman ja syvemmän oppimiskokemuksen aikaansaamiseksi.

Taustoittava materiaali

Tästä kirjasta löytyvät ohjeet ja tunti-suunnitelmat kokouksen toteuttamiseksi.

Lisätietoa esim. seuraavista lähteistä:

Tietoa maailman eri maista ja kansainvälisistä sopimuksista: *Globalis.fi-tietokanta*

Tietoa ja materiaalia YK:sta ja kestävä kehityksen tavoitteista:

yk.fi ja ykliitto.fi - koulutus ja oppimateriaalit

Tietoa Pariisin ilmastopöytäkirjasta ja ilmastomuutoksesta:

newsroom.unfccc.int - YK:n sivusto aiheesta

Unep.org - YK:n ympäristöohjelma

Myös YK-liiton sivuilta löytyvä Maailmankansalaisen kypsyysskoe -menetelmä voi toimia ennakoivana tehtävänä tai projektina teemaan tutustuttaessa.

YK-liiton sivuilta *ykliitto.fi - koulutus ja oppimateriaalit - YK-kokousten simulaatiot* löytyy lisäksi:

- Taustamateriaalia, linkkejä ja videoita ilmastoteemaisen MiniMUN-simulaation toteuttamiseen.
- Mukaelma Pariisin ilmastopöytäkirjasta.
- Täydennettävä tai valmiiksi täytetty taustatietolomake edustettavista valtioista.
- Maakyltit kokousta varten.

Esimerkki aikataulusta

Tutustuminen
teemaan ja YK:n
toimintaan

1-2 oppituntia

Delegaatioiden
valmistautuminen

2-4 oppituntia
itsenäistä opiskelua

Kokouksen toteutus ja
arviointi

1-3 oppituntia

3. Teemana ilmastokokous

Ilmastonmuutos ja kestävän kehityksen tavoitteet

Syksyllä 2015 YK:n yleiskokouksessa allekirjoitettiin uudet kestävän tavoitteet ja toimintaohjelman (Agenda 2030). Ne astuivat voimaan vuoden 2016 alusta. Näiden 17 kestävän kehityksen tavoitteen päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja kestävä kehitys kaikille, myös tuleville sukupolville. Tämä on mahdollista toteuttaa, jos huomioimme yhtä aikaa sekä ympäristön, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat että ihmisoikeudet.

Kestävän kehityksen toteutumisen keskiössä on ympäristö ja ilmastonmuutoksen pysäyttäminen. Kestävän kehityksen tavoite numero 13 koskee ilmastoa. Ilmastonmuutos on yksi aikamme suurimmista

haasteista. Sen vaikutukset ovat moninaiset ja vaikuttavat meihin kaikkiin, koska ilmastonmuutos ei katso valtioiden rajoja. Ilmastonmuutoksen tuomat haasteet vaikuttavat suoraan tai välillisesti perusihmisoikeuksiin kuten ruokaturvaan, puhtaaseen veteen, suojaan, elämään tai elämän laatuun.

Onneksi meillä on jo paljon keinoja ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi, kuten kansainväliset ilmastositoumukset, uusiutuvan energian sekä koko ajan kehittyvän Cleantechin, eli puhtaan teknologian tuomat mahdollisuudet.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet linkittyvät tiiviisti toisiinsa ja niiden saavuttamiseksi ja ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi tarvitaan niin valtioita, päättäjiä kuin meitä kansalaisiakin.

Pariisin ilmastosopimus

Joulukuussa 2015 Pariisissa maailman maat pääsivät yhteisymmärrykseen kansainvälisestä sitovasta ilmastosopimuksesta.

Kyseessä on ensimmäinen kaikkia maailman maita velvoittava ja sitova ilmastosopimus. Se solmittiin YK:n ilmastosopimuksen (UNFCCC) 21. osapuolikonferenssissa (Conference of Parties, COP21). Pariisin sopimuksen osapuolet tunnustavat sen, että ilmastonmuutos on kiireellisiä toimia vaativa ja mahdollisesti peruuttamaton uhka ihmiskunnalle ja maapallolle. Tästä syystä sen vastaisessa taistelussa tarvitaan maailman maiden mahdollisimman laajaa yhteistyötä.

Sovitut toimet koskevat vuoden 2020 jälkeistä aikaa, eikä sopimuksella ei ole takarajaa. Sopimus tähtää siihen, että ilmaston lämpeneminen rajoitetaan selvästi alle kahden celsiusasteen, pyrkien sitäkin parempaan, eli puoleentoista asteeseen (1,5 °C) verrattuna esiteolliseen aikaan.

Valtaosa maista ilmoitti omat päästövähennyspanoksensa ennen Pariisin kokousta. Maaliskuuhun 2016 mennessä jo 188 maata oli ilmoittanut kansalliset ilmastotoimia koskevat suunnitelmansa. Ne kattoivat yhteensä jo noin 90% maail-

man kasvihuonepäästöistä. YK:n mukaan vähennysten kunnianhimon taso ei kuitenkaan ollut vielä riittävä edes 2 asteen tavoitteen saavuttamiseksi.

Pariisissa kuitenkin sovittiin, että YK-neuvotteluissa maiden ilmoittamien päästävähennystavoitteiden riittävyttä arvioidaan seuraavan kerran vuonna 2018, ja viimeistään vuodesta 2020 lähtien niitä arvioidaan viiden vuoden välein. Maat saavat muuttaa päästörajoja vain tiukempaan suuntaan.

Sopimuksessa uutta on myös se, että aiempi jyrkkä jako kehittyneisiin teollisuusmaihin ja kehitysmaihin murrettiin. Pariisin sopimuksen päästörajat sekä velvoite raportoida vähennysten etenemisestä koskevat kaikkia maita.

Teollisuusmaat tukevat köyhempiä maita antamalla heille ilmastorahoitusta ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Pariisin ilmastosopimuksen voimaantulokynnys täytyi, kun riittävä määrä osapuolia oli ratifioinut sen. Sopimus tuli voimaan 4.11. 2016.

MiniMUN-ilmastokokouksessa jokainen maa tekee oman toimenpide-ehdotuksen sisällytettäväksi Pariisin ilmastosopimusluonnokseen. Nämä ehdotukset käsitellään ilmastokokouksessa, jonka jälkeen sopimuksen voimaantulosta äänestetään.

Vinkki!

Tietoa aikaisemmista ilmastosopimuksista löytyy Globalis.fi-sivustolta kohdasta kansainväliset sopimukset ja ykliitto.fi – koulutus ja oppimateriaali - YK-kokousten simulaatiot.

4. MiniMUN-kokouksen vaiheet

I Tutustuminen teemaan ja YK-järjestelmään

Käytettävä aika: 1-2 oppituntia

Oppimistavoitteet: tiedon lisääntyminen YK:n toiminnasta, kestävästä kehityksestä, ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista sekä MiniMUN-kokoussimulaatiosta.

Tarvittavat materiaalit:

- YK-liiton taustamateriaalit teemasta ja YK-järjestelmästä.
- Täydennettävä tai valmis taustatietolomake edustettavista valtioista.
- Tulostettu ohjeistus: Delegaatioiden valmistautuminen ja Kokouksen toteutus.
- Ilmastopimusluonnos.

Kokouksiin valmistautuminen alkaa kokouksen teeman valinnalla. Teeman voi valita yhdessä osallistujien kanssa tai suunnitella siitä oppiainerajat ylittävä kokonaisuus muiden opettajien kanssa. Useimmiten käsitellään ajankohtaisia YK-teemoja. Tässä oppaassa teemana on ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ja ilmastopimuksen aikaansaaminen.

YK-liiton sivuilta löytyy oppitunnille ja valmistautumiseen soveltuvia taustamateriaaleja, linkkejä ja videoita ilmasto-

teemasta sekä YK-järjestelmästä. Sivuilta löytyvät myös kaikki tulostettavat materiaalit, joita tarvitaan kokoukseen valmistautumisessa ja kokouksen järjestämisessä.

- Materiaaliin voi tutustua itsenäisesti, mutta suosittelemme teemaan ja YK-järjestelmään tutustumista yhdessä oppitunnilla, jolloin esiin nousseista kysymyksistä on mahdollista keskustella.
- Tutustukaa MiniMUN-menettelmään, aikataulutukseen, rooleihin sekä kokouksen kulkuun.
- Tulostakaa jokaiselle osallistujalle ilmastopimusluonnos ja käykää läpi sen rakenne ja kieliasu.

Oppimistavoitteita tukevia kysymyksiä:

- Mitä YK tekee?
- Miksi YK:ta tarvitaan?
- Mikä oli Pariisin ilmastokokous?
- Mitä ovat kestävä kehityksen tavoitteet ja miten ne liittyvät ilmastonmuutokseen?
- Minkälaisia haasteita ilmastonmuutos aiheuttaa meille tai globaalisti?
- Minkälaisia taitoja tarvitaan monimutkaisissa neuvotteluissa?
- Keskustelkaa, mikä on MiniMUN-simulaatio

Roolit

Delegaatit ja delegaatiot

Kokouksissa osallistujat eli delegaatit edustavat kukin valitsemaansa YK:n jäsenvaltiota. Delegaatit muodostavat valtioiden delegaatioita ja yhdessä delegaatioissa voi olla 2-5 henkilöä, kuitenkin vähintään kaksi henkilöä. YK-liiton sivuilta löytyy valmista taustamateriaalia kuudesta eri valtiosta: Suomi, Yhdysvallat, Kiina, Tuvvalu, Meksiko ja Etiopia. Kunkin valtion delegaatio perehtyy ennalta valitsemansa maan politiikkaan, talouteen, historiaan ja kulttuuriin sekä YK-käyttäytymiseen.

Puheenjohtaja*

Osallistujien keskuudesta valitaan ilmastokokouksen puheenjohtaja. Puheenjohtajalla on kokouksessa tärkeä rooli, koska kokouksen kulku ja sääntöjen noudattaminen on hänen vastuullaan. Hän avaa ja päättää kokouksen sekä johtaa sopimusluonnoksesta käytävää keskustelua. Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot ja asettaa keskusteluiden ajan. Hän pitää kirjaa puhujapyynnöistä, huolehtii aikataulussa pysymisestä sekä äänten laskennasta. Lopuksi puheenjohtaja ilmoittaa äänestystulokset ja päätökset. Myös opettaja voi toimia puheenjohtajana tai avustaa häntä.

*Todellista kokousta vetävät emäntämaan ministeri ja neuvottelujen rinnakkaispuheenjohtajat ilmastopimuksen sihteeristön tuella. Apuna on neuvottelijoita ja ministereitä, jotka edustavat eri maaryhmiä.

Toimihenkilöt

Kokouksessa voi olla myös viestinviejä, joka toimittaa delegaattien toisilleen lähettämiä paperisia viestilappuja, joilla yritetään saada tukea omille ehdotuksille. Myös opettaja voi toimia tässä roolissa, koska viestinviejänä hän voi lukea lähetettävät viestit ja jättää huomiotta mahdolliset epäasialliset viestit.

Toimihenkilöinä voi olla myös tiedotusvälineiden edustajia, jotka tekevät haastatteluita, dokumentoivat kokousta ja tiedottavat sopimusneuvottelujen etenemisestä ja tuloksista.

Pariisin ilmastopimusneuvotteluissa ja ilmastopimuksen valmistelussa ilmastokokouksen sihteeristöllä (UNFCCC Secretariat) ja sen puheenjohtajalla Christina Figueresilla oli merkittävä rooli ennen varsinaista Pariisin kokousta. Tässä simulaatiossa olemme yksinkertaistaneet neuvottelujen kulkua, emmekä nimeä sihteeristöä erikseen.

II Delegaatioiden valmistautuminen MiniMUN-kokoukseen

Käytettävä aika: 2-4 tuntia itsenäistä opiskelua

Oppimistavoite: Oppia eri maiden taustoista ja näkökannoista ilmastonmuutoksensymptomissa ja tuoda niitä esiin, oppia viestintä- ja esiintymistaitoja sekä kriittistä tiedonhakua.

Tarvittavat materiaalit:

- YK-liiton tuottamia ja muita mahdollisia taustamateriaaleja teemasta
- Täydennettävä tai valmis taustatietolomake edustettavista valtioista
- Tulostettu ohjeistus oppilaille: Delegaatioiden valmistautuminen ja MiniMUN-kokouksen toteutus
- Ilmastopimusluonnos
- Tiedonhankinnan apuna: YK:n peruskirja, globalis.fi, yk.fi sekä ykliitto.fi

Delegaattien perehtyminen valtioihin ja kokoukseen valmistautuminen on kokoussimulaation tärkein osuus. Valmistautuminen ja kriittinen tiedonetsintä auttaa ymmärtämään valtioiden taustoja, tarkoituksia sekä lähtökohtia ilmastokysymyksessä. Perehtymisen tavoitteena on saada kokonaiskuva simulaatiossa käsiteltävästä maasta ja käsiteltävästä teemas-

ta, jotta delegaatio pystyy rakentamaan avauspuheenvuoronsa ja toimenpide-ehdotuksensa kokousta ja sopimusta varten.

Valtioihin ja ilmastokysymykseen perehtyminen

Valmistautuminen kokoukseen ja tiedonhaku toteutetaan oppituntien ulkopuolella. Delegaation jäsenten tulee sopia yhdessä, kuinka he hankkivat tietoa, miten he työstävät ja hyödyntävät tiedon puheessaan ja toimenpide-ehdotuksessaan. Delegaattien tulee keskustella yhdessä eri näkökulmista ja tutustua huolella ilmastopimusluonnokseen. Tämän perusteella delegaatit laativat valtionsa toimenpide-ehdotuksen ilmastopimusluonnokseen ja/tai muutosehdotuksen johonkin sopimuksen olemassa olevaan kohtaan.

Delegaation tulee tutustua oman valtionsa taustoihin: maantieteeseen, ilmastoon, poliittiseen järjestelmään, asemaan YK:ssa, allekirjoitettuihin sopimuksiin, energiatalouteen, taloudelliseen tilanteeseen, historiaan, kulttuuriin sekä mahdollisiin sisäisiin tai kansainvälisiin konflikteihin. Erityisesti tulisi huomioida ilmastonmuutoksen vaikutukset valtioon, miten valtio suhtautuu ilmastonmuutokseen ja kestäväan kehitykseen sekä pohtia, mitkä ovat valtion omat kansalliset intressit ilmastopimuskeskusteluissa.

Delegaattien tulee käyttää hyviä ja luotettavia lähteitä ja tiedonhakumenetelmiä sekä pitää mielessä kriittinen lukutaito. Jokaiselle delegaatille tulisi muodostua yhtenäinen kuva edustamansa valtion taustasta ja kannoista. Tiedot kirjataan ylös taustatietopaperiin, ellei erikseen ole

sovittu, että ajan säästämiseksi käytetään valmiiksi täytettyjä taustatietoja.

Kysymyksiä valmistautumisen tueksi:

- Millainen rooli osallistujan edustamalla valtiolla on ilmastokysymyksissä?
- Miksi valtio on omaksunut tietyn kannan ilmastokysymyksissä?
- Mikä on muiden valtioiden kanta asiaan? Minkälaisia haasteita se voi aiheuttaa?
- Ketkä olisivat mahdollisesti hyviä kumppaneita ja tukijoita?
- Minkälaisin muutoksin valtio olisi valmis hyväksymään ilmastopimusluonnoksen?
- Mitä aikaisempia toimia on tehty? Esimerkiksi aikaisemmat ilmastopimukset, raportit ja tutkimukset.

Delegaation avauspuheenvuoro

Jokainen delegaatio saa 2 minuutin mittaisen avauspuheenvuoron MiniMUN-kokouksessa. Se valmistellaan etukäteen yhdessä oman delegaation edustajien kanssa. Puheenvuorossa tuodaan esiin valtion näkökanta kokouksessa käsiteltävään kysymykseen ilmastomuutoksen pysäyttämistä sekä toimenpide-ehdotus ilmastopimusluonnokseen. Hyvä puhe on ytimekäs, kohtelias ja hyvin perusteltu. Puheessa tulee tuoda selkeästi esiin oman

valtion näkemys, tavoitteet ja toiveet käsiteltävästä aiheesta.

Delegaatio valitsee keskuudestaan edustajan, joka pitää yhdessä laaditun puheenvuoron kokouksessa. Puheen pitämistä kannattaa harjoitella etukäteen. Kaikki MiniMUN-kokouksen puheet tulisi aloittaa kunnioittavasti esimerkiksi: *”Arvoisa puheenjohtaja, hyvät delegaattit...”*. Asiat tulee esittää aina edustettavan valtion näkökulmasta esimerkiksi: *”Meksiko on sitä mieltä, että...”*. Tämä helpottaa puheenvuorojen seuraamista ja painottaa sitä tosiasiaa, ettei kokouksessa ole tarkoitus edustaa omia henkilökohtaisia mielipiteitä.

Toimenpide-ehdotuksen laatiminen ilmastopimusluonnokseen

MiniMUN-simulaatiossa osallistujat kekelevät YK-päätöksentekoa kuvitteellisessa ilmastokokouksessa, jonka tarkoituksena on aikaansaada kansainvälinen ilmastopimus ilmastomuutoksen pysäyttämiseksi.

Oikeat sopimusneuvottelut ovat monimutkaisia ja pitkiä prosesseja, mutta tässä kirjassa niitä on yksinkertaistettu. Pariisin ilmastopimuksen tekstiä työstettiin vuoden verran ennen varsinaista kokousta ja kokouksessa keskusteltiin enää yksityiskohdista. Viimeiseen kokoukseen jäävät yksityiskohdat ovat kuitenkin usein juuri niitä tärkeimpiä.

Delegaatio laatii oman toimenpide-ehdotuksen ja/tai muutosehdotuksen ilmasto-

sopimusluonnokseen valtionsa näkökulmat huomioiden. Toimenpide-ehdotus tuodaan esiin delegaation puheenvuorossa. Toimenpide-ehdotukset jaetaan ennalta myös muille kokoukseen osallistujille, esimerkiksi yhteisenä verkkotiedostona, jolloin näkökulmista keskustelu on helpompaa itse kokouksessa.

YK-kokousten tarkoituksena on löytää yksimielisyys ja päästä yhteiseen sopimukseen. Kun delegaatti tuntee edustamansa valtion taustat hyvin, hän pystyy tekemään toimenpide-ehdotuksen ilmastopimusluonnokseen ja keskustelemaan maansa näkökulmista kokouksessa. Delegaattit tutustuvat ennen toimenpide-ehdotuksen tekoa ilmastokokoukseen, Pariisiin ilmastopimukseen sekä sopimuksen kieliasuun ja rakenteeseen.

Ilmastopimusluonnos

Tässä käytettävä ilmastopimusluonnos on mukaelma Pariisin ilmastopimuksesta. Hyvän sopimusluonnoksen lausekkeet ovat lyhyitä ja ytimekkäitä. Ilmastopimus on jaettu kahteen pääosaan: käsiteltävää asiaa taustoittaviin johdantolausekkeisiin ja operatiivisiin eli toiminnan tavoitteita koskeviin lausekkeisiin.

MiniMUN-kokouksessa delegaattiot voivat tehdä muutosehdotuksia operatiivisiin lausekkeisiin ja ehdottaa luonnokseen omaa lauseketta (toimenpide-ehdotus).

Johdantolausekkeissa kuvataan taustoja ja syitä sopimuksen kirjoittamiselle. Ne viittaavat usein YK:n peruskirjan artikloihin, jotka tukevat sopimusluonnosta, aikaisempien kokousten päätöslauselmiin tai

sopimukseen. Johdantolausekkeet alkavat toimenpidettä kuvailevalla verbillä: Tietoisena, Ehdottaen, Painottaen, Määritellen, Arvostaen, Korostaen, Kannustaen.

Operatiiviset lausekkeet ovat konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, joilla käsiteltävänä oleva kysymys pyritään ratkaisemaan. Ne on numeroitu ja niistä delegaattiot keskustelevat kokouksen aikana. Kokouksessa operatiivisiin lausekkeisiin on vielä mahdollista tehdä muutosehdotuksia.

Operatiivisen lausekkeen voi aloittaa esimerkiksi sanoilla: Kehottaa, Rohkaisee, Toivoo, Kannustaa, Tukee, Tähtää. Sanamuotoa vaatii ei voi käyttää. Tämä johtuu siitä, että YK:ssa ainoastaan turvallisuusneuvostolla on oikeus velvoittaa jäsenvaltioita toimenpiteisiin.

Ilmastopimusluonnos

Käsiteltävä kysymys: Ilmastonmuutoksen pysäyttäminen. Jos valtiot jatkavat fossiilisten polttoaineiden käyttöä nykyisellään, ilmasto lämpenee 4-6 °C vuosituhannen loppuun mennessä.

Toimielin: YK:n ilmastopimuksen osapuolikonferenssi

Toimenpide-ehdotuksen tekijä (valtio): _____

YK:n ilmastopimuksen osapuolikonferenssi,

Toivottaen tervetulleeksi YK:n yleiskokouksen päätöslauselman ”Kestävän kehityksen tavoitteet - Agenda 2030”, erityisesti tavoitteen 13 - ilmastotekoja,

Tunnistaen ilmastomuutoksen aiheuttaman kiireellisen ja mahdollisesti peruuttamattoman uhan ihmiskunnalle ja planeetalle, edellyttäen laajinta mahdollista yhteistyötä,

Edellyttäen maailmanlaajuisten päästöjen perusteellista vähentämistä sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi,

Tunnistaen ilmastonmuutoksen olevan ihmiskunnan yhteinen huolenaihe,

Tunnistaen kiireellisyyden rahoituksen, uusiutuvan teknologian ja valmiuksien parantamiseksi erityisesti kehitysmaissa,

1. Edellyttää ilmastopimuksen avattavan allekirjoitettavaksi 22. Huhtikuuta 2016 – 21 huhtikuuta 2017;
2. Huomauttaa että paljon suurempia ponnisteluja tarvitaan kansallisella tasolla päästöjen vähentämiseksi, jotta pystytään rajoittamaan ilmaston lämpeneminen alle kahden celsiusasteen (2 °C), pyrkien puoleentoista asteeseen (1,5 °C) verrattuna esiteolliseen aikaan;
3. Kehottaa jäsenmaiden ryhtyvän määrätietoisiin toimenpiteisiin vähennysten etenemisen raportoinnista viiden vuoden välein;
4. Tunnistaa riittävän ja ennustettavan rahoituksen ja teollisuusmaiden veloitteen tukea kehitysmaita;
5. Varmistaa parhaimmat mahdolliset toimet ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi, kuten aikaisempien ilmastopimusten hyväksynnän ja toimeenpanon.
6. *TÄHÄN TULEE DELEGAATION OMA TOIMENPIDE-EHDOTUS.*

Yhteenveto kokoukseen valmistautumisesta

- Tutustukaa edustamanne valtion taustoihin monipuolisten tiedonhaku-
menetelmien avulla.
 - o Käyttäkää apuna valmiita tai täydennettäviä maaprofileja.
- Etsikää tietoa ilmastonmuutoksesta ja Pariisin ilmastopimuksesta.
- Laatikaa valtione näkökannat ja toimenpide-ehdotukset ilmastopimusluonnokseen. Kirjatkaa ehdotukset myös sähköisessä muodossa (esim. yhteinen verkkolomake Padlet, Google drive), niin että ne ovat kaikkien kokouksen osallistujien käytettävissä.
- Laatikaa valtione avauspuheenvuoro ja harjoitelkaa puheen pitämistä.
- Kirjatkaa mahdolliset muutosehdotukset ilmastopimusluonnokseen.
- Perehtykää kokouksen toteutukseen ja kokouskäytäntöihin.
- Ajan salliessa tutustukaa myös muiden valtioiden näkökulmiin, mikä edesauttaa neuvotteluita ja sopimuksen syntyä.

III MiniMUN-kokouksen toteutus ja ohjeistus

Käytettävä aika: 1-3 oppituntia

Oppimistavoite: Oppia YK:n päätöksenteosta, ilmaisu- ja neuvottelutaitojen kehittyminen.

Tarvittavat materiaalit:

- Maakyltit
- Ilmastopimusluonnos
- Delegaatioiden avauspuheenvuorot
- Toimenpide-ehdotukset.

Ilmastokokouksessa neuvotellaan uudesta ilmastopimuksesta, jonka avulla maailman maat voivat toimia yhdessä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Yksimielisyys eli konsensus valtioiden kesken on YK:n perimmäinen tavoite.

Monet käsiteltävät aiheet koskettavat kansainvälisiä ongelmia, joita ei voi ratkaista yhden valtion rajojen sisäpuolella, kuten ympäristöongelmia. Neuvotteluja ohjaavat oman maan intressit, mutta neuvotteluilla ja sovitteluratkaisuilla pyritään saavuttamaan kansainvälinen yhteisymmärrys.

Oikeissa YK-kokouksissa päätöslauselmia ja sopimuksia hiotaankin pitkään ja sanamuodoista keskustellaan harkiten.

Kokouksessa delegaatin tehtäviin kuuluu esittää sekä edistää edustamansa valtion kantoja, neuvotella muiden delegaatioiden kanssa ehdotuksista, tehdä kompromisseja sekä muotoilla kannanottoja ja muutosehdotuksia ilmastopimusluonnokseen.

Kokoussimulaatio on mahdollista toteuttaa yhden oppitunnin aikana, mutta syvemmän oppimisen kannalta on suositeltavaa, että siihen käytetään vähintään kaksi oppituntia, jotta oppimiskokemuksen reflektointiin jää myös aikaa.

Järjestelyt etukäteen

Järjestäkää luokkatila ennen simulaation aloittamista. Luokan etuosassa istuu kokouksen puheenjohtaja ja delegaatiot istuvat maittain omissa pöydissään.

Viestinviejät ja median edustajat istuvat esimerkiksi luokan takaosassa tai sivuilla. Jokaiselle delegaatiolle tulostetaan oma maakyltti ja ne sijoitetaan delegaatioiden pöydille. Maakylttejä tarvitaan puheenvuoroa pyydettyä sekä äänestäessä, mikä tapahtuu aina maakylttiä nostaen. Tulostusvalmiit maakyltit löydät YK-liiton-sivuilta.

Delegaatioiden toimenpide-ehdotukset tulee olla kaikille tulostettuna tai sähköisesti saatavilla ennen kokousta, jotta niistä voidaan keskustella kokouksessa. Lisäksi kaikilla tulisi olla mukana kokouksessa kokouskäytännöt ja -säännöt, jotka käydään läpi ennen kokousta.

Kokouskäytännöt ja -säännöt

Jokaisella YK-elimellä on runsaasti sääntöjä, niin sanottuja menettely- tai kokoussääntöjä, jotka ohjaavat delegaatioiden käyttäytymistä. MiniMUN-kokoussimulaatiossa sääntöjä on yksinkertaistettu.

Säännöt auttavat pitämään kokouksen kulun jouhevana ja antaa kaikille delegaatioille tasapuolisen mahdollisuuden tuoda näkökulmansa esiin.

- Puheenjohtaja johtaa kokousta ja keskustelua sekä jakaa puheenvuorot.
- Puhuminen muiden delegaatioiden avauspuheenvuorojen aikana on kiellettyä.
- Delegaation avauspuheenvuoro on kaksi minuuttia.
- Delegaatio pyytää puheenvuoroa maansa kylttiä nostamalla, mutta avauspuheenvuoroja ei kommentoida.
- Delegaatit voivat kuitenkin keskustella kokouksen aikana muiden delegaatioiden kanssa viestilappujen välityksellä tai lobbauksen aikana. Viestien tulee olla käsiteltävään asiaan liittyviä.
- Kaikki puheenvuorot aloitetaan: ”Arvoisa puheenjohtaja, hyvät delegaattit...”

- Asiat tulee esittää aina edustettavan valtion näkökulmasta esimerkiksi: ”Meksiko on sitä mieltä, että...”. Kokouksessa esitetään oman delegaation kantoja, ei omia henkilökohtaisia mielipiteitä.
- Äänestyksessä äänestetään puolesta, vastaan tai tyhjää.

MiniMUN-ilmastokokous

MiniMUN-ilmastokokouksen avaus (5 min)

Ilmastokokouksen puheenjohtaja julistaa kokouksen avatuksi ja toivottaa delegaatit tervetulleiksi. Esimerkki puheenjohtajan puheenvuorosta:

”Arvoisat delegaattit. Tervetuloa Pariisiin ilmastokokoukseen. Olemme kokoontuneet tänne neuvottelemaan yhteisestä ilmastopimuksista ja kestävästä ratkaisusta kaikkia meitä koskettavan ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Toivon, että löydämme yhteisen tahtotilan ja saamme aikaan ilmastopimuksen, jonka avulla voimme yhdessä taistella tehokkaasti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan...”

Vinkki!

Käytä apuna myös MiniMUN-ilmastokokouksen tuntisuunnitelmaa (s. 19)

Puheenjohtaja tarkistaa läsnä olevat valtiot aakkosjärjestyksessä: *”Onko Etiopian delegaatio paikalla?”* Delegaatiot nostavat maakylttiä ja vastaavat: *”Etiopian delegaatio on paikalla.”* jne.

Huomionarvoista on, että delegaattit edustavat aina omaa maataan, eivät itseään, jolloin heitä puhutellaan esimerkiksi *”Arvoisa Suomen delegaatti”*.

Delegaatioiden avauspuheenvuorot (15 min)

Seuraavaksi puheenjohtaja jakaa avauspuheenvuorot delegaatioille aakkosjärjestyksessä ja kutsuu kunkin valtion edustajan vuorollaan luokan eteen:

”Seuraavaksi siirrymme avauspuheenvuoroihin. Arvoisa Etiopian delegaatio, olette ensimmäisenä vuorossa. Olkaa hyvä, voitte tulla luokan eteen. Aikaa on kaksi minuuttia.”

Aikaa kullakin delegaatiolla on 2 minuuttia ja puheenjohtaja pitää huolen siitä, että aikaa ei ylitetä ja huomauttaa delegaation edustajaa kohteliaasti, jos näin käy. Puheita ei kommentoida. Puheenjohtajan tehtävä on muistuttaa delegaatteja kokoussäännöistä, jos niitä rikotaan.

Lobbaus (5–15 min)

Puheenjohtaja: *”Arvoiset delegaattit, kiitos puheenvuoroistanne. Asetan lobbausajan (5-15 minuuttia, riippuen käytettävästä olevasta ajasta), jonka aikana voitte vapaasti neuvotella näkökulmistanne muiden delegaattien kanssa.”*

Epävirallinen vaikuttaminen eli lobbaus on tärkeä osa YK-diplomaatin arkea. Lobbauksen aikana delegaattit kiertävät vapaasti toistensa luona keskustellessaan valtioiden näkökannoista. YK-päätöksenteossa ennakkoneuvotteluilla ja käytäväkeskusteluilla on suuri merkitys, jotta kokouksessa saadaan aikaan kaikkia tyydyttävä ratkaisu ja lopputulos.

Delegaatin tulee tietää, keillä on samansuuntaisia intressejä ja riittävästi vaikutusvaltaa asioiden läpiviemiseen. Tavoitteena on ennen kaikkea löytää yhteistyökumppaneita, jotka kannattavat samoja linjauksia kuin oma valtio. Lobbauksen aikana delegaatioiden toimenpide-ehdotuksia voidaan yhdistää.

Ehdotukset menevät varmemmin läpi äänestystilanteessa, mitä useampi maa pystyy kannattamaan ehdotusta.

Puheenjohtaja: *”Lobbaus aika on päättynyt. Toimittakaa toimenpide-ehdotukset puheenjohtajalle. Delegaattit voivat palata omille paikoilleen.”*

Neuvottelut - toimenpide- ja muutosehdotusten käsittely (10–25 min)

Neuvotteluiden aikana keskustellaan sopimuksen yksityiskohdista. Tähän vaiheeseen on hyvä varata tarpeeksi aikaa, muussa tapauksessa kaikkia muutosehdotuksia ei ehditä käsittelemään. Kaikkien delegaatioiden etukäteen mietityt toimenpide-ehdotukset tulee olla kaikkien saatavilla paperisena tai sähköisenä versiona, jotta niitä voidaan kommentoida.

Puheenjohtaja: *”Seuraavaksi käsittelemme ilmastopimuksen muutosehdotukset ja avaamme keskustelun. Haluaako, joku delegaatioista pyytää puheenvuoroa?”*

Ajan salliessa, tässä vaiheessa delegaatioilla on mahdollisuus esitellä puheenjohtajan pyynnöstä toimenpide-ehdotuksensa. Muussa tapauksessa puheenjohtaja avaa heti keskustelun ja delegaatiot voivat ilmaista mielipiteensä ehdotuksista tai ehdottaa muita muutoksia sopimukseen. Muutosehdotus ei voi kokonaan mitätöidä sopimuksen päämäärää.

Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot ja väittelyajan, esimerkiksi 1 minuutti/delegaatio. Puheenvuorojen tulee olla lyhyitä ja ytimekkäitä. Sopimuksen johdantolausekkeista ei käydä keskustelua, ainoastaan konkreettisista toimenpide- ja muutosehdotuksista. Puheenjohtajan vastuulla on pitää kiinni aikataulusta ja huomauttaa, jos puheenvuorot venyvät liian pitkiksi. Jokaisesta delegaation ehdottamasta muutosehdotuksesta äänestetään heti.

”Meksikon delegaatio on ehdottanut, että toimenpidekohta 6 tulisi kirjoittaa muutoon... Seuraavaksi äänestämme tästä muutosehdotuksesta. Mikäli ehdotus saa äänten enemmistön, muutos hyväksytään. Olkaa hyvä ja nostakaa maakylttinne ylös nyt, jos äänestätte muutosehdotuksen puolesta. (Puheenjohtaja kirjaa ylös). Nostakaa maakylttinne ylös nyt, jos äänestätte vastaan.”

Puheenjohtaja laskee äänet ja ilmoittaa, menikö muutosehdotus läpi. Mahdollinen muutos sisällytetään ilmastopimuksen, jonka jälkeen siirrytään takaisin keskusteluun.

Äänestys (5 min)

Puheenjohtaja ilmoittaa, kun siirrytään lopulliseen äänestykseen ja kirjaa ylös äänestystulokset. Jokaisella delegaatiolla on yksi ääni. Ilmastopimuksen syntymiseen vaaditaan yksimielinen hyväksyntä.

”Siirrymme lopulliseen äänestykseen ilmastopimuksesta. Kaikki delegaatiot, jotka äänestävät ilmastopimuksen puolesta, olkaa hyvä ja nostakaa maakylttinne ja pitäkää ne ylhäällä äänten laskun ajan. Kiitos!”

”Kaikki delegaatiot, jotka haluavat äänestää ilmastopimusta vastaan, olkaa hyvä ja nostakaa maakylttinne nyt. Kiitos!”

”Kaikki delegaatiot, jotka äänestävät tyhjää, olkaa hyvä ja nostakaa maakylttinne nyt. Kiitos!”

Puheenjohtaja laskee äänet ja ilmoittaa tuloksen esimerkiksi:

”Ilmastopimuksesta äänin 3 puolesta, 2 vastaan ja yksi tyhjä, tämä sopimusehdotus on hylätty.”

Kokouksen päätös (5 min)

Puheenjohtaja julkistaa tulokset, pitää pienen päätöspuheen ja kiittää osallistujia. Puheenjohtaja tai sovittu henkilö (todellisuudessa sen tekee sihteeristö) kirjoittaa lopullisen sopimuksen puhtaaksi kokouksessa hyväksytyjen lisäyksien ja muutosten kanssa. Tämän jälkeen sopimus voidaan jakaa osallistujille tai laittaa esimerkiksi luokan seinälle.

MiniMUN-ilmastokokous

MiniMUN (Mini Model United Nations) -kokouksen avaus 5 min.

Puheenjohtaja toivottaa delegaattit tervetulleeksi ja ilmoittaa kokouksen aiheen. Sen jälkeen puheenjohtaja tarkistaa läsnä olevat valtiot.

Delegaatioiden avauspuheenvuorot 15 min.

Valtioiden 2 min. pituisissa puheenvuoroissa (aakkosjärjestyksessä) tuodaan esiin valtioiden kanta ja toimenpide-ehdotus käsiteltävään kysymykseen.

Lobbaus 5-15 min.

Vapaata keskustelua delegaattien kesken. Delegaattiot etsivät liittolaisia ja tukea oman maansa näkemyksille.

Käsiteltävään aiheeseen, sopimusluonnokseen sekä edustettaviin valtioihin tutustutaan etukäteen.

Neuvottelut ilmastosopimusluonnoksesta

Puheenjohtaja avaa keskustelun, ohjaa sitä, asettaa sille ajan ja jakaa puheenvuorot. Keskustelua toimenpide- ja muutosehdotuksista.

Delegaatioiden tulee laatia ennen kokousta puheenvuoro ja omat toimenpide-ehdotukset sopimukseen!

45 min. oppitunti

Keskustelu-aikaa sopimusluonnoksesta on 10 min.

Delegaattiot voivat pyytää puheenjohtajalta puheenvuoron (n.1 min.) maayltyä nostamalla.

Puheenjohtaja kirjaa ylös puhujalistan ja jakaa siitä puheenvuorot.

75 min. oppitunti

Keskustelu-aikaa sopimusluonnoksesta on 20 min.

Tunnin loppuun on varattu 10 minuuttia aikaa oppimiskokemuksen reflektointiin.

90 min. oppitunti

Keskustelu-aikaa sopimusluonnoksesta on 25 min.

Tunnin loppuun on varattu 20 minuuttia aikaa oppimiskokemuksen reflektointiin.

Äänestäminen 5 min.

Kaikista muutosehdotuksista äänestetään erikseen keskustelun aikana. Hyväksytyt muutokset kirjataan sopimukseen. Lopuksi äänestetään ilmastopuhtausluonnoksesta. Jokaisella valtiolla on yksi ääni. Ilmastopuhtausluonnoksen syntymiseen vaaditaan yksimielinen hyväksyntä.

Kokouksen päätös 5 min.

Puheenjohtaja julkistaa äänestystulokset sekä pitää pienen päätöspuheen ja kiittää osallistujia.

Lisätietoja YK-liiton verkkosivuilta www.ykliitto.fi → Koulutus ja materiaalit

IV Oppimiskokemuksen reflektointi

Käytettävä aika: 10-20 minuuttia

Omien oppimiskokemusten reflektointi on tärkeää esimerkiksi itse- tai ryhmäarvioinnin avulla. Näitä kysymyksiä voi käyttää loppukesustelun ja oppimiskokemuksen arvioinnin tukena:

- Mitä opin YK:sta, YK-kokouksista ja ilmastonmuutoksesta?
- Miksi YK-kokouksissa on tarkat kokoussäännöt?
- Minkälaista MiniMUN-simulaation tekeminen oli? Mitkä olivat huippukohtia ja mikä oli haastavaa?
- Minkälaisia seurauksia kokouksen lopputuloksella olisi oikeassa elämässä?
- Minkälaisia taitoja tarvitaan monimutkaisissa kansainvälisissä neuvotteluissa?
- Minkälaisia tietoja ja taitoja opitte? Arvioinnissa voi käyttää hyödyksi sivun s. 2-3 osaamistavoitteita.
- Mikä meni ryhmätyöskentelyssä hyvin ja mitä olisi voinut tehdä tosin?
- Minkä nostaisitte tärkeimmäksi oppimiskokemukseksi? Miksi?

Vinkki!

MiniMUN-kokousmallia voidaan käyttää hyödyksi osallistamalla koko koulu neuvottelemaan esimerkiksi omaa koulua koskeva kestävä kehityksen sopimus, joka rakennetaan jokaisen luokan toimenpideehtotusten perusteella.

Lue lisää:

ykliitto.fi – koulutus ja oppimateriaalit
yk.fi
Globalis.fi

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

Vuonna 2016 tulivat voimaan YK:n yleiskokouksen hyväksymät uudet kestävän kehityksen tavoitteet. Joulukuussa 2015 YK:n ilmastokokouksessa Pariisissa hyväksyttiin maailmanlaajuinen ilmastopöytäkirja.

MiniMUN-simulaatio YK-kokouksesta on hauska ja toiminnallinen tapa käsitellä kestävän kehityksen teemoja ja YK:n toimintaa. Osallistuminen MiniMUN-kokoukseen tarjoaa mielenkiintoisen tavan perehtyä kansainväliseen yhteistyöhön ja ymmärtää neuvottelujen merkitystä.

MiniMUN-menetelmä on monipuolinen ja osallistava oppimisprosessi ja sopii hyvin ilmiöpohjaisen oppimisen tueksi sekä oppiainerajat ylittäväksi menetelmäksi. Se tukee aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamista.

Kokouksen aikana oppilaat kehittävät tiedonhankintataitojaan ja ymmärrystä globaalista maailmasta sekä oppivat mielipiteenilmaisua, neuvottelutaitoja ja esiintymistaitoja.